

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY

PRZEWODNIK DLA PRZEDSIĘBIORCÓW GÓRNICTWA OTWOROWEGO, dotyczący stosowania art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze

II edycja

Katowice, 4 grudnia 2013 r.

SPIS TREŚCI

I.	CEL PRZEWODNIKA	1
II.	ART. 53 UST. 2 PGG — WYKŁADNIA I ZALECENIA	3
1.	Treść i omówienie przepisu oraz stosowana terminologia	3
2.	Czynności w średnim i niższym dozorze ruchu	3
3.	Przygotowanie zawodowe.....	4
4.	Doświadczenie zawodowe	4
5.	Znajomość przepisów i zagadnień odnoszących się do prowadzenia ruchu	5
6.	Konsekwencje określenia wymagań	5
7.	Upowszechnianie informacji.....	5
III.	SPRAWDZENIE SPEŁNIANIA WYMAGAŃ	6
1.	Forma sprawdzenia spełniania wymagań	6
2.	Komisja	7
3.	Potwierdzenie spełniania wymagań	7
4.	Skutki prawne potwierdzenia spełniania wymagań	8
	WYKAZ PRZYKŁADOWYCH STANOWISK.....	9
A.	Niższy dozór ruchu	9
B.	Średni dozór ruchu	10

I. CEL PRZEWODNIKA

Z dniem 1 stycznia 2012 r., czyli z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981 oraz z 2013 r. poz. 21 i 1238), zwanej dalej „Pgg”, zmieniły się przepisy dotyczące kwalifikacji osób wykonujących czynności w średnim i niższym dozorze ruchu w zakładach górniczych, wymienionych w art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. d—j (od dnia 24 listopada 2013 r.: także w art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. ja) Pgg, oraz zakładach wymienionych w art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. k—q Pgg.

Niniejszy „Przewodnik dla przedsiębiorców górnictwa otworowego, dotyczący stosowania art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze”, zwany dalej „Przewodnikiem”, powstał w ramach realizacji „Strategii działania urzędów górniczych na lata 2010—2014” (II edycja zawiera rozszerzony zasób informacji oraz uwzględnia wejście w życie, z dniem 24 listopada 2013 r., ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy — Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1238), dotyczącej działalności w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz w zakresie geologicznego składowania dwutlenku węgla). Ma być pomocą dla przedsiębiorców oraz podmiotów, które uzyskały inną niż koncesja decyzję stanowiącą podstawę wykonywania działalności regulowanej Pgg, o których mowa w art. 53 ust. 2 Pgg, prowadzących działalność w zakresie górnictwa otworowego, w rozwiązywaniu problemów stosowania w praktyce tego przepisu Pgg. Przewodnik zawiera wyjaśnienia odnośnie wykładni art. 53 ust. 2 Pgg oraz zbiór dobrych praktyk i zaleceń, które mogą ułatwić tym przedsiębiorcom i podmiotom określanie wymagań kwalifikacyjnych dla osób wykonujących czynności w średnim lub niższym dozorze ruchu w zakładach górniczych (co jest ich ustawowym obowiązkiem) oraz przeprowadzanie procesu sprawdzenia tych wymagań kwalifikacyjnych (co jest dobrą praktyką).

Do dnia 31 grudnia 2011 r. określanie tych wymagań powierzano organom prawodawczym, a sprawdzanie organom nadzoru górniczego. Jednak dążenie do deregulacji wymagań prawnych i odstępowanie od odpowiedzialności Państwa za określanie i stwierdzanie kwalifikacji tam, gdzie nie jest to niezbędne, przyczyniło się do ujęcia tego zagadnienia w art. 53 ust. 2 Pgg, a także znaczącego ograniczenia przypadków, w których organy nadzoru górniczego dokonują stwierdzania kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego (art. 58 Pgg). Wejście w życie Pgg spowodowało zatem część obowiązków na podmioty prowadzące działalność gospodarczą, zapewniając możliwość uelastycznienia tych wymagań w konkretnym zakładzie górniczym albo zakładzie. Kolejny etap deregulacji, prowadzony m.in. przy udziale Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego przez Ministra Sprawiedliwości (projekt ustawy o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów został w dniu 19 czerwca 2013 r. skierowany do konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych, a w dniu 22 listopada 2013 r. skierowany do rozpatrzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów; dokumenty dotyczące procesu legislacyjnego są dostępne na stronie: <http://legislacja.rcl.gov.pl/lista/2/projekt/166800>), przeniesie w kolejnej grupie przypadków obowiązki w zakresie określania i stwierdzania kwalifikacji z Państwa na pracodawcę, także w zakresie górnictwa otworowego.

Należy podkreślić, że zatrudnianie w ruchu zakładów górniczych albo zakładów osób o odpowiednich kwalifikacjach jest jednym z filarów bezpiecznego prowadzenia ruchu w zakładzie górniczym lub zakładzie. Osoby te, m.in. osoby dozoru ruchu, poprawiają stan bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia górników, zapewniają optymalne zagospodarowanie złóż kopalin oraz ograniczają uciążliwości oddziaływania zakładu górniczego albo zakładu na ludzi i środowisko.

Wobec krótkiego czasu obowiązywania Pgg, w wielu przypadkach czynności zawodowe w średnim i niższym dozorze ruchu wykonują osoby, które posiadają stwierdzenie kwalifikacji dokonane w poprzednim stanie prawnym.

Przygotowując I edycję Przewodnika, przeprowadzono szereg wywiadów z przedsiębiorcami górnictwa otworowego. Wykazały one nie tylko duże zróżnicowanie w stopniu i sposobie realizacji obowiązku określonego w art. 53 ust. 2 Pgg, ale także potrzebę wsparcia przedsiębiorców ze strony organów nadzoru górniczego w tym zakresie.

Przedstawiając niniejsze opracowanie, należy także pamiętać, że informacje zawarte w Przewodniku nie są źródłem prawa i nie mają wiążącej mocy prawnej.

II. ART. 53 UST. 2 PGG — WYKŁADNIA I ZALECENIA

1. *Treść i omówienie przepisu oraz stosowana terminologia*

Art. 53 ust. 2 Pgg stanowi:

„Osoby wykonujące czynności w średnim i niższym dozorze ruchu zakładu górniczego w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych wymienionych w ust. 1 pkt 1 lit. d—m albo zakładów wymienionych w ust. 1 pkt 1 lit. n—q są obowiązane posiadać określone przez przedsiębiorcę albo podmiot, który uzyskał inną niż koncesja decyzję stanowiącą podstawę wykonywania działalności wykonywanej ustawą, przygotowanie i doświadczenie zawodowe do wykonywania tych czynności, a także znajomość:

- 1) przepisów prawa geologicznego i górniczego oraz innych przepisów stosowanych w ruchu zakładu górniczego,*
- 2) zagadnień związanych z prowadzeniem ruchu określonego rodzaju zakładów górniczych i występujących w nich zagrożeń*

— w stopniu niezbędnym do wykonywania tych czynności.”.

W świetle cytowanej regulacji, uwzględniając przedmiot zamieszczonych odesłań, przedsiębiorca albo podmiot, który uzyskał inną niż koncesja decyzję stanowiącą podstawę wykonywania działalności regulowanej Pgg, określa niektóre wymagania dla osób wykonujących czynności w średnim i niższym dozorze ruchu w poszczególnych rodzajach:

- 1) zakładów górniczych wymienionych w art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. d—ja Pgg, w tym w:
  - a) zakładach górniczych wydobywających węglowodory otworami wiertniczymi (art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. f Pgg),
  - b) zakładach górniczych wydobywających otworami wiertniczymi kopaliny inne niż węglowodory (art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. g Pgg),
  - c) zakładach górniczych prowadzących podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji (art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. h Pgg),
  - d) zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą otworową (art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. j Pgg),
  - e) zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie dwutlenku węgla (art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. ja Pgg);
- 2) zakładów wykonujących roboty geologiczne, wymienionych w art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. k—m, w tym w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą otworową (art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. m Pgg), m.in. w ramach poszukiwania i rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla (art. 21 ust. 1 pkt 1a Pgg);
- 3) zakładów wymienionych w art. 53 ust. 1 pkt 1 lit. n—q Pgg.

Dla uproszczenia w dalszej części Przewodnika używane będą wspólne pojęcia: „przedsiębiorca” oraz „zakłady górnicze”.

2. *Czynności w średnim i niższym dozorze ruchu*

Zarówno przepisy Pgg, jak i przepisy rozporządzeń wydanych na podstawie Pgg albo rozporządzeń wydanych na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.), zachowanych w mocy na podstawie art. 224 Pgg, nie określają, jakie stanowiska w ruchu zakładu górniczego mogą być zajmowane przez osoby średniego i niższego dozoru ruchu.

W praktyce jest przyjęte, że wykonywanie czynności na określonych stanowiskach w ruchu zakładów górniczych jest związane z posiadaniem kwalifikacji osób dozoru średniego lub niższego dozoru ruchu. Przykładowy wykaz takich stanowisk w ruchu zakładów górniczych został ujęty w załączniku do Przewodnika.

3.   *Przygotowanie zawodowe*

Pojęcie „przygotowania zawodowego do wykonywania określonych czynności” jest odpowiednikiem kwalifikacji zawodowych innych niż praktyka zawodowa, obejmując: wykształcenie lub formalną wiedzę oraz formalne kwalifikacje lub uprawnienia (art. 54 ust. 3 pkt 1 i 2 Pgg).

Ustawodawca pozostawił przedsiębiorcy swobodę w zakresie określania przygotowania zawodowego do wykonywania czynności osoby średniego lub niższego dozoru ruchu (może on np. zastosować terminologię przyjętą w przepisach prawa — np. dotyczących kwalifikacji — dla osób wyższego dozoru ruchu czy też mieć na względzie, przyjmując odpowiednio niższe wymagania, kwalifikacje zawodowe, jakie są wymagane od osób ubiegających się o stwierdzenie kwalifikacji osób wyższego dozoru ruchu w określonej specjalności albo kierownika określonego działu ruchu). Przykładowo można wskazać: tytuły zawodowe, dyplomy potwierdzające kwalifikacje zawodowe w określonych zawodach, niekoniecznie wymienionych w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 1 pkt 2 Pgg, tj. przepisach rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego (Dz. U. Nr 275, poz. 1628), ukończenie studiów wyższych lub studiów podyplomowych, posiadanie uprawnień zawodowych.

Przedsiębiorca, mając na względzie konieczność zapewnienia prowadzenia ruchu zakładu górniczego zgodnie z przepisami prawa oraz z zasadami techniki górniczej, co wynika z art. 105 ust. 1 Pgg, powinien określić wymogi dotyczące uzyskanego wykształcenia, posiadanej wiedzy, ukończonych kursów lub posiadanych uprawnień na poziomie zapewniającym bezpieczne prowadzenie ruchu zakładu górniczego przez osoby średniego i niższego dozoru ruchu. Osoby te powinny rozumieć i umieć stosować w praktyce w ruchu zakładu górniczego przepisy prawa oraz zasady techniki górniczej.

4.   *Doświadczenie zawodowe*

Pojęcie „doświadczenia zawodowego do wykonywania określonych czynności” jest odpowiednikiem praktyki zawodowej (art. 54 ust. 3 pkt 3 Pgg).

Podobnie jak w przypadku przygotowania zawodowego, należy wskazać, że ustawodawca pozostawił przedsiębiorcy swobodę określania stopnia doświadczenia zawodowego do wykonywania czynności osoby średniego lub niższego dozoru ruchu (może on np. zastosować terminologię przyjętą w przepisach prawa — np. dotyczących kwalifikacji — dla osób wyższego dozoru ruchu czy też mieć na względzie, przyjmując odpowiednio niższe wymagania, kwalifikacje zawodowe, jakie są wymagane od osób ubiegających się o stwierdzenie kwalifikacji osób wyższego dozoru ruchu w określonej specjalności albo kierownika określonego działu ruchu). Przykładowo można wskazać okresy praktyki w dziale ruchu lub specjalności w zakładach górniczych (optymalna byłaby praktyka w zakresie tej samej metody działalności, w tym przypadku metody otworowej, i tej samej kopaliny lub grupy kopalin, np. węglowodorów), także przed formalnym uzyskaniem wykształcenia czy też innej formy przygotowania zawodowego. Mając na względzie wykaz stanowisk określony w załączniku do Przewodnika, praktyką taką (dla pełnienia funkcji osoby dozoru ruchu w odpowiedniej specjalności) może być również praktyka miernicza, geologiczna lub geofizyczna w rozumieniu art. 55 ust. 3—5 Pgg.

Należy jednak zaznaczyć, że — analogicznie jak w przypadku przygotowania zawodowego — przedsiębiorca, mając na względzie wymogi dotyczące prowadzenia ruchu zakładu górniczego, w szczególności art. 105 ust. 1 Pgg, powinien określić wymogi dotyczące posiadanego doświadczenia zawodowego na poziomie zapewniającym bezpieczne prowadzenie ruchu zakładu górniczego przez osoby średniego i niższego dozoru ruchu. W szczególności zasadnym jest powierzanie osobom określonych obowiązków w ramach stażu absolwenckiego lub po jego zakończeniu zatrudnianie osób na stanowisku w ruchu określonego rodzaju zakładu górniczego, które to obydwie formy pozwolą kandydatom na osoby niższego dozoru ruchu zapoznać się ze specyfiką prowadzenia tego ruchu.

Mając na względzie art. 55 ust. 2 Pgg, kariera zawodowa osoby dozoru ruchu powinna rozpoczynać się od stanowiska w niższym dozorze, bowiem z § 4 ust. 1 pkt 1—8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego, w związku z powołanym art. 55 ust. 2 Pgg, wynika, że aby uzyskać stwierdzenie kwalifikacji albo podjąć wykonywanie czynności zawodowych w wyższym dozorze ruchu w odpowiedniej specjalności, należy odbyć praktykę w średnim i niższym dozorze ruchu, z czego co najmniej połowa praktyki obejmować powinna okres praktyki w średnim dozorze ruchu. Brak praktyki w niższym dozorze ruchu, w świetle obecnie obowiązujących przepisów, skutkuje odmową dopuszczenia kandydatów do egzaminu na stanowiska osób wyższego dozoru ruchu zakładu górniczego albo brakiem możliwości zatrudnienia oraz podjęcia czynności w wyższym dozorze ruchu.

5.   *Znajomość przepisów i zagadnień odnoszących się do prowadzenia ruchu*

Art. 53 ust. 2 Pgg nie wymaga określania przez przedsiębiorcę stopnia znajomości (niezbędnego do wykonywania określonych czynności) przez osoby wykonujące czynności w średnim i niższym dozorze ruchu zakładu górniczego:

- 1) przepisów prawa geologicznego i górniczego oraz innych przepisów stosowanych w ruchu określonego rodzaju zakładów górniczych;
- 2) zagadnień związanych z prowadzeniem ruchu określonego rodzaju zakładów górniczych i występujących w nich zagrożeń.

Stopień ten nie jest bowiem również określany w przypadku innych kwalifikacji do wykonywania czynności w kierownictwie i dozorze ruchu (art. 54 ust. 2 pkt 1 Pgg). Dookreślenie tego stopnia przez przedsiębiorcę może zatem zostać uznane wyłącznie za wyraz dobrych praktyk, ale ze względu na potencjalną dużą różnorodność ustaleń przedsiębiorców nie jest to przedmiotem niniejszego Przewodnika.

6.   *Konsekwencje określenia wymagań*

Przepis art. 53 ust. 2 Pgg przewiduje obowiązek dokonania ustaleń odnośnie wymaganego przez przedsiębiorcę przygotowania i doświadczenia zawodowego do wykonywania czynności osób średniego i niższego dozoru ruchu zakładu górniczego. Jeżeli przedsiębiorca dokona takich ustaleń, musi konsekwentnie stosować je w stosunku do każdej osoby, której powierzone mają zostać ww. czynności w ruchu zakładu górniczego (zgodnie z zasadą równego traktowania wszystkich pracowników).

7.   *Upowszechnianie informacji*

Dobłą praktyką jest udostępnienie ustaleń dotyczących przygotowania i doświadczenia zawodowego przez przedsiębiorcę potencjalnym wykonawcom powierzonych czynności i zamieszczanie lub przytaczanie ich w umowie, o której mowa w art. 121 ust. 3 Pgg, zawartej między przedsiębiorcą a podmiotem wykonującym w zakresie swojej działalności zawodowej czynności powierzone mu w ruchu zakładu górniczego, określającej sposób organizacji pracy wraz ze schematem organizacyjnym i dodatkowymi ustaleniami zapewniającymi bezpieczne wykonywanie robót.

Przedsiębiorca powinien ponadto poinformować pracownika objętego ustaleniami odnośnie wymaganego przez przedsiębiorcę przygotowania i doświadczenia zawodowego do wykonywania czynności osób średniego i niższego dozoru ruchu zakładu górniczego, że w przypadku złożenia przez tego pracownika wniosku o stwierdzenie kwalifikacji osoby wyższego dozoru ruchu do dyrektora okręgowego urzędu górniczego, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania tego pracownika, niezbędne będzie spełnienie wymagań określonych w powołanych przepisach Pgg oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego. Jeżeli wymagania określone przez przedsiębiorcę będą odbiegać od rozwiązań przyjętych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego, istnieje obawa, że może to znacząco ograniczyć ścieżkę kariery zawodowej pracownika (np. przez opartą na przepisach prawa odmowę dopuszczenia do egzaminu dla stwierdzenia kwalifikacji, dokonywaną w formie decyzji przez dyrektora właściwego okręgowego urzędu górniczego).

III. SPRAWDZENIE SPEŁNIANIA WYMAGAŃ

1. *Forma sprawdzenia spełniania wymagań*

Art. 53 ust. 2 Pgg nie wymaga wprowadzania przez przedsiębiorcę wewnętrznej procedury „stwierdzania kwalifikacji” (w tym przeprowadzania egzaminu) i wydawania zaświadczeń lub innych dokumentów, nie tylko dla pracowników „własnych” przedsiębiorcy, ale również dla pracowników podmiotu wykonującego w zakresie swojej działalności zawodowej czynności powierzone mu w ruchu zakładu górniczego.

Dobłą praktyką, niewymaganą przez prawo, jest organizowanie i przeprowadzanie przez przedsiębiorcę wewnętrznych egzaminów. Egzaminy takie dają bowiem gwarancję, że osoby zatrudniane na stanowiskach osób średniego i niższego dozoru ruchu faktycznie posiadają (w stopniu niezbędnym do wykonywania czynności na zajmowanych stanowiskach) znajomość przepisów prawa oraz zagadnień dotyczących prowadzenia ruchu zakładu górniczego i występujących w nim zagrożeń, opartą m.in. na określonym przez przedsiębiorcę przygotowaniu i doświadczeniu zawodowym. Podjęcie się przez przedsiębiorcę organizacji egzaminów oznacza, że nie ogranicza on swoich obowiązków wyłącznie do formalnego spełnienia wymagania określonego w art. 53 ust. 2 Pgg, ale świadomie podkreśla swoją odpowiedzialność za decyzje personalne podejmowane w odniesieniu do zakładu górniczego.

Należy jednak podkreślić, że przedsiębiorca powinien odrębnie traktować weryfikację przygotowania i doświadczenia zawodowego do wykonywania określonych czynności (np. ocenę dokumentów potwierdzających posiadanie określonego przez przedsiębiorcę przygotowania i doświadczenia zawodowego do wykonywania czynności w średnim lub niższym dozorze ruchu zakładu górniczego) od sprawdzenia (w formie egzaminu) znajomości przepisów prawa oraz zagadnień dotyczących prowadzenia ruchu zakładu górniczego i występujących w nim zagrożeń, w stopniu niezbędnym do wykonywania ww. czynności w średnim lub niższym dozorze zakładu górniczego.

Jeżeli przedsiębiorca uzna za konieczne przeprowadzanie egzaminu w zakresie znajomości przepisów prawa oraz zagadnień dotyczących prowadzenia ruchu zakładu górniczego i występujących w nim zagrożeń, w stopniu niezbędnym do wykonywania czynności w średnim lub niższym dozorze ruchu zakładu górniczego, to sam określa formę, w jakiej dokona sprawdzenia, czy osoba mająca wykonywać przedmiotowe czynności posiada tę znajomość (w tym, w przypadku takiego ustalenia, w stopniu wymaganym przez niego). Przedsiębiorca może dokonać sprawdzenia tej znajomości „samodzielnie” albo przy pomocy powołanej przez niego komisji. Przewodniczącym takiej komisji mógłby być np. sam przedsiębiorca albo członek jego władz statutowych lub kierownik ruchu zakładu górniczego, ewentualnie wyznaczona przez tego kierownika osoba. Niezależnie od przyjętej „struktury personalnej” osób sprawdzających, osoby te muszą mieć świadomość dużej odpowiedzialności, jaką daje „pośrednie” umożliwienie zatrudnienia konkretnej osoby na stanowi-

sku w ruchu zakładu górniczego. Będzie to bowiem podstawą jej dalszej kariery zawodowej, odbywanej np. w oparciu o stwierdzenie kwalifikacji osoby kierownictwa lub wyższego dozoru ruchu, dokonywane (w przypadkach określonych przez art. 58 ust. 1 pkt 4 i 5 Pgg) przez dyrektora właściwego okręgowego urzędu górniczego.

Weryfikacja przygotowania i doświadczenia zawodowego do wykonywania ww. czynności w średnim lub niższym dozorze ruchu zakładu górniczego, a także sprawdzenie znajomości przepisów prawa oraz zagadnień dotyczących prowadzenia ruchu zakładu górniczego i występujących w nim zagrożeń, w stopniu niezbędnym do wykonywania tych czynności przez pracowników podmiotu wykonującego w zakresie swojej działalności zawodowej czynności powierzone mu w ruchu zakładu górniczego, powinny następować na podstawie umowy, o której mowa w art. 121 ust. 3 Pgg. Odmienne rozwiązanie mogłoby zostać potraktowane jako wyraz swoistej zależności organizacyjnej (administracyjnej) wykonawcy robót od powierzającego te roboty, co nie powinno mieć miejsca.

Jeżeli przedsiębiorca przyjmie jakąkolwiek formę weryfikacji lub sprawdzenia spełniania wymagań dla osób wykonujących czynności w średnim lub niższym dozorze ruchu, musi konsekwentnie stosować ją w stosunku do każdej osoby, której powierzone mają zostać takie czynności w ruchu zakładu górniczego. Wynika to bowiem z zasady równego traktowania pracowników.

2. Komisja

Jeżeli przedsiębiorca w celu sprawdzenia znajomości przepisów prawa oraz zagadnień dotyczących prowadzenia ruchu zakładu górniczego i występujących w nim zagrożeń, w stopniu niezbędnym do wykonywania czynności w średnim i niższym dozorze ruchu zakładu górniczego, zdecyduje się na powołanie komisji w celu przeprowadzenia w tym zakresie egzaminu komisyjnego, to samodzielnie ustala skład takiej komisji.

Wskazaniem byłoby powołanie do składu komisji posiadających stwierdzone kwalifikacje osób dozoru wyższego lub kierownictwa zakładu górniczego albo osób, których znajomość prawa i zagadnień dotyczących prowadzenia ruchu została już zweryfikowana przez przedsiębiorcę (przyjmując, że jedna z nich będzie przewodniczącym komisji). Powołanie do składu komisji osób posiadających już stwierdzone kwalifikacje osób kierownictwa lub wyższego dozoru ruchu zakładu górniczego (nawet niebędących pracownikami tego przedsiębiorcy) będzie służyć zapewnieniu odpowiedniego poziomu merytorycznego egzaminu.

Ponadto należy wskazać, że powołanie komisji w celu przeprowadzenia egzaminu zamiast dokonywania „samodzielnej” weryfikacji wymagań przez przedsiębiorcę może służyć zwiększeniu przejrzystości procesu przeprowadzania egzaminu oraz obiektywizmu egzaminu.

3. Potwierdzenie spełniania wymagań

Po przeprowadzeniu sprawdzenia spełniania wymagań przez kandydata na osobę średniego lub niższego dozoru ruchu, przedsiębiorca albo działający z jego upoważnienia kierownik ruchu zakładu górniczego może wydać zaświadczenie lub inny dokument potwierdzający spełnianie przedmiotowych wymagań. Pgg nie upoważnia przedsiębiorcy lub kierownika ruchu zakładu górniczego do wydawania świadectwa stwierdzającego posiadanie przedmiotowych kwalifikacji (Pgg określa, że organami upoważnionymi do wydania tego dokumentu jest wyłącznie dyrektor okręgowego urzędu górniczego lub Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, w przypadkach określonych w art. 58 Pgg). Wobec powyższego w nazwie dokumentu potwierdzającego spełnianie wymagań nie powinno używać się określenia „świadectwo”.

Dokument wydany przez przedsiębiorcę albo przez działającego z jego upoważnienia kierownika ruchu zakładu górniczego będzie jedynie dokumentem potwierdzającym sprawdzenie spełniania wymagań przez osoby wskazane w tym dokumencie w stopniu umożliwiającym zatrudnienie na stanowisku osoby niższego lub średniego dozoru ruchu.

4.   *Skutki prawne potwierdzenia spełniania wymagań*

Potwierdzenie spełnienia wymagań ma formalne znaczenie jedynie u konkretnego przedsiębiorcy (albo, jeżeli takie są ustalenia przedsiębiorcy, w konkretnym zakładzie górniczym) i nie jest równoznaczne z uniwersalnym (dla całego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) „stwierdzeniem kwalifikacji”. Nie można jednak wykluczyć sytuacji, w której „nowy” (dla pracownika) przedsiębiorca będzie przewidywał identyczne (jak pracodawca „dotychczasowy”) wymagania w zakresie przygotowania i doświadczenia zawodowego do wykonywania konkretnych czynności w średnim lub niższym dozorze ruchu zakładu górniczego i na tej podstawie (albo dopiero po sprawdzeniu znajomości przepisów prawa oraz zagadnień dotyczących prowadzenia ruchu zakładu górniczego i występujących w nim zagrożeń, w stopniu niezbędnym do wykonywania tych czynności) podejmie decyzję o zatrudnieniu.

WYKAZ PRZYKŁADOWYCH STANOWISK

**w ruchu otworowych zakładów górniczych lub zakładów wykonujących roboty geologiczne
metodą otworową, na których wykonywanie czynności jest związane z posiadaniem
kwalifikacji osób niższego lub średniego dozoru ruchu**

A.   *Niższy dozór ruchu*

- 1) pracownik techniczny w specjalności górniczej;
- 2) pomiarowy ropy i gazu;
- 3) aparatowy urządzeń do oczyszczania ropy i gazu;
- 4) operator urządzeń do obróbki i rekonstrukcji odwiertów;
- 5) operator pomp, urządzeń związanych z eksploatacją i przesyłem gazu w zakładzie górniczym;
- 6) operator wydobywania ropy i gazu (solanek);
- 7) monter — mechanik maszyn i urządzeń;
- 8) mechanik aparatury kontrolno-pomiarowej;
- 9) elektromonter ruchowy;
- 10) pracownik (przodowy) do spraw magazynowania gazu;
- 11) pracownik (przodowy) do spraw wprowadzania i stosowania nowych technologii;
- 12) pracownik (przodowy) inżynierii złożowej;
- 13) pracownik (przodowy) do spraw wierceń i rekonstrukcji w zakładzie górniczym;
- 14) metrolog — konserwator i kontroler urządzeń pomiarowych;
- 15) specjalista mechanik;
- 16) specjalista do spraw kontroli urządzeń mechanicznych;
- 17) pracownik (przodowy) do spraw energomechanicznych;
- 18) specjalista do spraw nadzoru budowlanego;
- 19) specjalista do spraw miernictwa górniczego;
- 20) specjalista do spraw geologii górniczej;
- 21) specjalista do spraw ochrony środowiska;
- 22) geochemik (w zakresie profilaktyki przeciw migracji–ekshalacji gazu);
- 23) inspektor nadzoru inwestorskiego;
- 24) specjalista automatyk;
- 25) zastępca kierownika działu łączności;
- 26) specjalista w zakresie prawidłowego działania urządzeń elektronicznych;
- 27) monter urządzeń elektrycznych;

- 28) monter urządzeń elektronicznych — przodowy (albo samodzielny elektryk);
  - 29) samodzielny wiertnik do spraw przygotowawczych;
  - 30) samodzielny wiertnik do spraw budowlano-montażowych;
  - 31) samodzielny mechanik urządzeń wiertniczych;
  - 32) inspektor kontroli i bezpieczeństwa ruchu;
  - 33) wiertnik — pracownik do spraw zagadnień wiertniczych;
  - 34) wiertacz;
  - 35) technolog do spraw realizacji wierceń;
  - 36) specjalista do spraw BHP i ochrony przeciwpożarowej;
  - 37) pomiarowy ropy i gazu;
  - 38) aparatowy urządzeń do oczyszczania ropy i gazu;
  - 39) osoba dozoru niższego w specjalności mechanicznej.
- (stanowiska wymienione w pkt 28—39 — w zakresie wykonywania robót geologicznych)

B. Średni dozór ruchu

- 1) kierownik zmiany;
- 2) pracownik techniczny (np. w specjalności górniczej);
- 3) pracownik specjalista (przodowy) do spraw energomechanicznych;
- 4) automatyk urządzeń pomiarowych;
- 5) pomiarowy ropy i gazu;
- 6) specjalista do spraw eksploatacji;
- 7) specjalista elektryk do spraw ruchowych;
- 8) specjalista mechanik urządzeń eksploatacyjnych i innych;
- 9) specjalista automatyk urządzeń sterowniczych;
- 10) specjalista do spraw robót górniczych;
- 11) specjalista (przodowy) do spraw magazynowania gazu;
- 12) pracownik do spraw magazynowania gazu;
- 13) pracownik do spraw energomechanicznych;
- 14) pracownik do spraw nowych technologii;
- 15) specjalista przygotowawczy i montażowy;
- 16) specjalista inżynierii złożowej;
- 17) specjalista do spraw wierceń i rekonstrukcji;
- 18) specjalista do spraw wierceń;
- 19) specjalista do spraw eksploatacji złóż;
- 20) pracownik — specjalista eksploatacji złóż;
- 21) pracownik (przodowy) do spraw robót górniczych;
- 22) pracownik (przodowy) do spraw zabiegów stymulacyjnych i prac pomiarowych;

- 23) pracownik (przodowy) mechanik urządzeń eksploatacyjnych;
- 24) specjalista mechanik;
- 25) pracownik (przodowy) do spraw nadzoru budowlanego;
- 26) specjalista do spraw budowlano-montażowych;
- 27) pracownik (przodowy) elektryk montażowy (specjalista energetyk);
- 28) pracownik (przodowy) geofizyki wiertniczej;
- 29) inspektor do spraw miernictwa górniczego;
- 30) inspektor do spraw geologii górniczej;
- 31) pracownik wiertnik w specjalności bezpieczeństwo pracy;
- 32) inspektor do spraw ochrony środowiska;
- 33) inspektor nadzoru inwestorskiego;
- 34) inspektor do spraw BHP i ochrony przeciwpożarowej;
- 35) kierownik grupy serwisowania urządzeń eksploatacyjnych i obsługi;
- 36) kierownik działu łączności;
- 37) zastępca kierownika grupy likwidacji infrastruktury (organizacja robót i likwidacji);
- 38) asystent kierownika wiertni (przy robotach niezwiązanych z węglowodorami występuje często jako osoba niższego dozoru ruchu);
- 39) zastępca kierownika wiertni przy wierceniach mniej niebezpiecznych — innych niż węglowodory do 1000 m;
- 40) technolog do spraw techniki i technologii wierceń;
- 41) specjalista wiertnik do spraw ochrony środowiska;
- 42) inspektor — specjalista do spraw bezpieczeństwa wiercenia związanego z zagrożeniami naturalnymi i technicznymi (dozór niższy lub średni);
- 43) specjalista — przodowy elektryk montażowy;
- 44) specjalista — przodowy energetyk;
- 45) specjalista — przodowy mechanik;
- 46) specjalista do spraw przygotowawczych i montażowych.

(stanowiska wymienione w pkt 38—46 — w zakresie wykonywania robót geologicznych)